

Sygn. akt: III AUa 1316/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn

Sędziowie: SSA Ewa Naze

SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2013 r. w Łodzi

sprawy **E. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 12 lipca 2012 r., sygn. akt: IV U 346/12;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 1316/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 lipca 2012 roku Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie E. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. z dnia 02.03.2012 roku, którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na niespełnienie przez ubezpieczonego warunku 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, zaznaczając, także, iż ubezpieczony będący w dacie złożenia wniosku pracownikiem, nie rozwiązał stosunku pracy.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych:

E. M., urodzony w dniu (...), udokumentował ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym organ rentowy uznał wnioskodawcy staż pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w wymiarze 9 lat 8 miesięcy i 8 dni. W chwili złożenia wniosku o emeryturę w obniżonym wieku i na dzień orzekania w sprawie, ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu w Zakładach (...) Spółka Akcyjna na podstawie umowy o pracę, w charakterze brygadzysty – mistrza urzędzeń chłodniczych, a stosunek pracy trwa od 14 maja 2001 roku.

W odwołaniu od decyzji z dnia 2.03.2012 roku E. M. podniósł, że cały okres jego zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w W. i w Spółdzielni (...) w W., gdzie świadczył pracę jako maszynista chłodniczy, winien być uznany za pracę

wykonywaną w szczególnych warunkach. Na powyższe okoliczności powołał osobowe i nieosobowe źródła dowodowe, które miały wykazać, że przepracował okres ponad 15 lat na stanowiskach spawacza i maszynisty chłodniczego, a zatem spełnił przesłankę pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy, uznając, iż ustalenia dokonane w sprawie są wystarczające do jej rozpoznania, oddalił wnioski dowodowe skarżącego, albowiem zdaniem Sądu ich treść nie miałyby istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji gdy nie nastąpiło po stronie ubezpieczonego pracownika do rozwiązania stosunku pracy. E. M. nawet nie przedstawił perspektywy ustania zatrudnienia w Zakładach (...) Spółka Akcyjna w P..

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS uznał odwołanie za nieuzasadnione bowiem w ocenie Sądu przesłanka rozwiązania stosunku pracy, przewidziana w regulacji zawartej w ust. 2 art. 184 cyt. ustawy, należy do konstytucyjnych, a jej niespełnienie skutkuje niemożnością nabycia prawa do emerytury, ponieważ prawo do świadczeń określonych w omawianej ustawie, powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia prawa. Natomiast pozostałe podniesione przez wnioskodawcę okoliczności nie mogły mieć, zdaniem Sądu - wpływu na rozstrzygnięcie.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją E. M. wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji ewentualnie o jego zmianę i uwzględnienie odwołania, a nadto o dopuszczenie dowodu w sprawie w postaci przesłuchania świadków wskazanych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym oraz uznanie lat pracy w (...) jako pracy w szczególnych warunkach jak i uznanie lat pracy w Zakładach (...) Oddział w M., na stanowisku maszynisty urządzeń chłodniczych jako pracy w szczególnych warunkach. Dodatkowo skarżący wniósł o zwolnienie go od ponoszenia kosztów postępowania apelacyjnego w całości.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że Sąd Okręgowy w ogóle nie odniósł się do istoty sprawy, którą było ustalenie, że ubezpieczony był zatrudniony w zakładzie (...) w szczególnych warunkach co potwierdzają przedstawione przez niego dokumenty i mogą potwierdzić świadkowie. Po uwzględnieniu lat we wskazanych zakładach zdaniem skarżącego posiadałby łącznie ponad 18 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto ubezpieczony podniósł, że stosunek pracy rozwiąże po nabyciu prawa do emerytury.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 9 kwietnia 2013 ubezpieczony podtrzymał złożoną apelację i oświadczył, że stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą został rozwiązany 15 czerwca 2012 r. w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Obecnie wnioskodawca nie pracuje. Jednocześnie ubezpieczony okazał wyrok Sadu Rejonowego w Wieluniu z dnia 4 grudnia 2012 roku, sygn.akt IV P 47/12 wraz z uzasadnieniem w sprawie uznania za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę oraz apelację pozwanego z dnia 21 stycznia 2012 roku. (protokół rozprawy apelacyjnej, płyta CD, 8m.20s.-13m.41s.- k50, oraz świadectwo pracy k.40)

Ponadto na rozprawę apelacyjną stawił się wnioskodawca wraz z G. Ż., który składając pełnomocnictwo i umowę zlecenia na sprawowanie zarządu interesami wnioskodawcy oświadczył, że chce w sprawie występować jako pełnomocnik wnioskodawcy (protokół rozprawy apelacyjnej, płyta CD, 19s.-2m.4s. -k50, umowa zlecenia z dnia 17.03.2012 r.- k.48, pełnomocnictwo- k.47)

Rozstrzygając powyższą kwestię Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2013 roku nie dopuścił G. Ż. do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika wnioskodawcy na podstawie art. 87 § 1 k.p.c.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zakres przedłożonej przez G. Ż. umowy zlecenia na sprawowanie zarządu interesami wnioskodawcy z dnia 17.03.2012 roku nie obejmuje prowadzenia sprawy ubezpieczonego w niniejszym postępowaniu, bowiem umowa stałego stosunku zlecenia, obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych zleceniodawcy przed sądami i organami administracji, nie może stanowić podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez zleceniodawcę (uchwała SN z dnia 21 lutego 1992 r., III CZP 4/92,

Wokanda 1992, nr 6, s. 4). Artykuł 87 § 1 k.p.c., który określa krąg osób mogących być pełnomocnikiem wyraźnie wskazuje, że osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, może być jego pełnomocnikiem jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia. W tym wypadku podstawę pełnomocnictwa stanowi stosunek zlecenia, który powinien spełniać wymagania stawiane umowie zlecenia przez przepisy prawa materialnego (art. 734 i in. k.c.). Musi przy tym być to stosunek zlecenia stałego, o czym decydują wzajemnie powiązane elementy czasu trwania tego stosunku i powtarzalności czynności stanowiących jego treść. Ponadto, musi to być stosunek zlecenia o treści obejmującej przedmiot sprawy, w której zleceniobiorca ma być pełnomocnikiem. Nie wystarcza jednakże, gdy zlecenie ogranicza się jedynie do upoważnienia do reprezentowania interesów zleceniodawcy przed sądami i organami administracji. Artykuł 87 § 1 k.p.c. nie może bowiem być rozumiany jako obejmujący, wśród innych osób mogących być pełnomocnikami procesowymi, zleceniobiorców pozostających w takiego rodzaju stosunku zlecenia. Ze stosunku takiego nie wynikają mianowicie żadne cechy charakterystyczne dla wyróżnionej grupy osób (tj. osób, które ze względu na ich stosunek do stron procesowych w postępowaniu, jak i poza tym postępowaniem oraz ze względu na rodzaj spraw, znają jej przedmiot bądź rozstrzygnięcie której to sprawy na korzyść strony leży w ich interesie lub nie jest im obojętne) uzasadniające możliwość bycia przez te osoby pełnomocnikami procesowymi. Możliwość bycia pełnomocnikiem procesowym jest w wypadku tych osób okolicznością wtórną, wynikającą ze stosunku, który uprzednio już łączył je ze stroną i który można określić jako "stosunek podstawowy". W wypadku umowy stałego zlecenia tym stosunkiem podstawowym jest "zlecenie dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie" (art. 734 § 1 k.c.), z którym może (ale nie musi) wiązać się konieczność lub potrzeba wystąpienia zleceniodawcy w procesie cywilnym. Gdy zajdzie taka konieczność lub potrzeba, zleceniobiorca może być pełnomocnikiem procesowym zleceniodawcy. Brak tego stosunku określonego wyżej jako "podstawowy" wyłącza możliwość bycia przez jedną stronę tego stosunku pełnomocnikiem drugiej jego strony.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna.

W niniejszej sprawie, zagadnieniem istotnym dla oceny zasadności odmowy przyznania wnioskodawcy przez organ rentowy prawa do emerytury w oparciu o treść art. 32 w zw. z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153 poz. 1227 z późn. zm.) jest kwestia spełnienia - poza innymi wymaganiami - przesłankami, wymogu rozwiązania przez wnioskodawcę stosunku pracy.

Przepis art. 184 w/w ustawy w sposób odrębny i szczególnie uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy - 1 stycznia 1999 r., legitymowali się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27 ustawy, gwarantując im prawo do nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Dodatkowo prawo do świadczenia obwarowano warunkiem nieprzystąpienia przez ubezpieczonego do otwartego funduszu emerytalnego oraz koniecznością rozwiązania stosunku pracy.

Niespełnienie przez pracownika ustawowych warunków koniecznych do przyznania świadczenia powoduje wydanie decyzji odmownej. W związku z tym wydanie decyzji odmownej następuje również wtedy, gdy pracownik nie spełnia chociażby jednego z ustawowych warunków niezbędnych do przyznania świadczenia. Powyższy pogląd znajduje potwierdzenie w wykładni zawartej w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 15 grudnia 2000 r. (II UKN 147/00 OSNP 2002/16/389) stwierdził, iż istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy, po ustaleniu, że wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy, nie był zobowiązany w wyroku oddalającym odwołanie, ustalać ziszczenia się pozostałych przesłanek wymaganych do

prawa do świadczenia, albowiem wynik tych ustaleń i tak nie miałyby znaczenia przy ocenie prawa do konkretnego świadczenia jako całości. Fakt nierozwiązania przez ubezpieczonego stosunku pracy w dacie wydania zaskarżonej decyzji ZUS został również przez niego potwierdzony na rozprawie apelacyjnej.

Zatem wyraźnego podkreślenia wymaga, że skoro ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, to nie mógł w dacie wydania zaskarżonej decyzji nabyć uprawnień emerytalnych na podstawie art. 184 w/w ustawy. Zgodnie bowiem z art. 100 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń powstaje z dniem spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych do jego nabycia. Przesłanki ustalenia prawa do emerytury - wedle art. 184 ustawy - muszą być spełnione łącznie i brak co najmniej jednego z wymaganych warunków, w tym przypadku, rozwiązania stosunku pracy, skutecznie wyłącza możliwość zaspokojenia roszczenia ubezpieczonego, co trafnie wywiódł w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy.

W związku z tym skoro ubezpieczony i tak nie uzyskałby uprawnień emerytalnych, to badanie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie skarżącemu wnioskowanej emerytury w tym szczególności badania spornego okresu pracy w warunkach szczególnych, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania, a badanie ich czysto teoretycznie i rozstrzyganie jedynie o poszczególnych warunkach nabycia prawa do emerytury zamiast rozstrzygnięcia o samym prawie do świadczenia jest niedopuszczalne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny podkreśla, że od 1 stycznia 2013 roku ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2012.637) zniesiono wymóg rozwiązania stosunku pracy jako przesłanki nabycia prawa do emerytury z art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z powyższym, niezależnie od pozostawania w zatrudnieniu, ubezpieczony może złożyć ponowny wniosek o emeryturę z art. 184 w/w ustawy i dowodzić spełnienia przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych, którą to kwestia nie mogła być przedmiotem ustaleń i rozstrzygnięcia Sądu pierwszej i drugiej instancji z uwagi na reżim prawny obowiązujący w dacie wydania decyzji ZUS.

Powyzsze wzgledy spowodowaly, iz nie znajdujac podstaw do uwzglednienia apelacji, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekl, jak w sentencji .